



Зона экологической ответственности

Для обеспечения экологической безопасности страны и соответствия высоким международным стандартам качества, а также повышения конкурентоспособности своей продукции строит свою работу Атырауский нефтеперерабатывающий завод.

Под руководством Национальной компании «КазМунайГаз» и головной компании АО «КазМунайГаз-переработка и маркетинг» на Атырауском НПЗ идет модернизация производства, ориентированного в первую очередь на выпуск качественного экологически чистого топлива.

Завершение первого этапа реконструкции отмечено внедрением технологий гидрообессеривания с переработкой выделенной серы в товарную продукцию, реконструкцией очистных сооружений завода, модернизацией эстакады темных нефтепродуктов, строительством новой факельной системы. В результате пуска в эксплуатацию новых технологических установок были увеличены объемы и темпы производства социально значимых нефтепродуктов и выросла доля высокооктановых бензинов от общего объема, налажен

выпуск экологически чистого дизельного топлива и дизельного топлива без присадок, увеличено производство авиационного топлива за счет получения дополнительных объемов смесового авиакеросина.

Уже первый этап реконструкции завода благоприятно сказался на экологических показателях. Так, несмотря на ежегодное увеличение объема переработки нефти от 2,3 млн. тн/год в 2002 году до 4,4 млн. тн/год в 2012 году выбросы сернистого ангидрида в атмосферу сокращены от 3,5 тыс. тн/год в 2005 году до 0,3 тыс. тн/год в 2012 году; сбросы основного загрязнителя - нефтепродукта со сточными водами на пруд испаритель снижены от 144 тонн/год в 2002 году до 2,4 тонн/год в 2012 году; сбросы фенола от 3,71 тонн/год в 2002 году до 0,11 тонн/год в 2012 году. Снижен забор воды с реки Урал (единственного поверхностного водного источника в регионе- от 10,3 млн. м³/год в 2004 году до 4,77 млн. м³/год в 2012 году и при этом увеличен объем внутреннего производственного водооборота.

Продолжение на стр.2

Бүгін оқытындарыңыз:

Читайте сегодня:



ФОТОРЕПОРТАЖ

СТР.2- БЕТТЕ



ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУ

СТР.3 - БЕТТЕ



НАШ ЮБИЛЯР

СТР.4 - БЕТТЕ



БІЗДІҢ МЕРЕЙГЕР

СТР.4 - БЕТТЕ

ЗОНА ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ

(Начало на стр. 1)

Для обеспечения экологической безопасности региона в хозяйственной деятельности предприятия исключены из применения следующие виды вредных и ядовитых сильнодействующих веществ: аммиак, тетраэтилсвинец, марганецсодержащие октановышающие добавки (типа «Хайтек»), серная кислота.

В настоящее время в стадии практической реализации на АНПЗ находятся два инвестиционных проекта, экологическая составляющая в которых является приоритетной. Это проект «Строительство комплекса по производству ароматических углеводородов» (КПА), который находится на завершающем этапе и проект «Строительство комплекса глубокой переработки нефти (КГПН), где около года интенсивно ведется работа.

Изменение влияния на экологию в связи с реализуемыми проектами необходимо разделить на две составляющие. Первое - это влияние на экологию от использования производимого заводом автомобильного топлива. Реализация двух проектов позволит с 2016 года увеличить глубину переработки нефти до 85%, про-

изводить моторные топлива, соответствующие стандарту Евро-5, и перерабатывать темные нефтепродукты. Содержание канцерогенного бензола в автомобильном бензине будет снижено до 1%. То есть, использование автомобильных топлив Атырауского НПЗ с улучшенными характеристиками позволит значительно снизить выбросы вредных веществ с выхлопными газами автомобилей в атмосферу – снижение содержания серы в топливе сократит ежегодные выбросы диоксида серы в атмосферу с 2.500 до 70 т. в год – то есть, почти в сорок раз. Второе - это влияние на экологию от самого производственного объекта – завода. Оба инвестиционных проекта «Строительство комплекса по производству ароматических углеводородов» и «Строительство комплекса глубокой переработки нефти» имеют прямую экологическую направленность. Эти проекты разрабатывались с учетом применения современных мировых технологий, направленных на минимизацию и исключение негативного влияния на окружающую среду. Ранее, в разные годы, вниманию общественности были представлены материалы по оценке воздействия на окру-

жающую среду (ОВОС) двух проектов. Высказанные замечания в ходе общественных слушаний были учтены заводом при дальнейшей работе над проектами. Создавая эти комплексы, Национальная компания «КазМунайГаз» стремится максимально обезопасить экологию региона от воздействия нового производства и предусматривает следующие основные природоохранные мероприятия:

- увеличение до 50% возврата очищенных сточных вод в охлаждающую систему предприятия для снижения забора свежей воды с р.Урал;
- применение плавающих алюминиевых понтонов в резервуарах хранения бензинов и в резервуарах хранения ароматических углеводородов обеспечивающих улавливание до 98% паров, а в резервуарах для хранения бензола, применение так называемой «азотной подушки» для улавливания до 99% паров бензола;
- применение систем герметичного налива в железнодорожные цистерны ароматических углеводородов и светлых нефтепродуктов с применением систем улавливания паров;
- внедрение закрытой системы сбора

стоков содержащих бензол и закрытой системы сбора химзагрязнённых стоков.

- применение горелок для технологических печей с ультранизкими выбросами окислов азота.

В этом году была проведена работа по созданию зеленой санитарно-защитной зоны вокруг завода. По двум проектам предусмотрено озеленить 322 га территории, на 156 га уже произведена высадка деревьев и кустарников. При этом по периметру предприятия уже функционируют 4 станции мониторинга контроля загазованности воздуха с передачей данных в on-line режиме в Казгидромет г. Атырау.

Таким образом, улучшение эффективности процесса переработки нефти, улучшение качества выпускаемого автомобильного топлива, соответствующим стандарту Евро-5, увеличение выпуска высокооктанового бензина в объеме более 1 700 тысяч тонн в год и начало выпуска базового нефтехимического продукта – бензола и параксилола – позволяет обеспечивать возрастающие потребности Казахстана с одновременным решением экологических задач в отношении и выпускаемой продукции и производства.

Фоторепортаж

Строительство КПА



Земляные и бетонные работы на площадке КПА



Монтажные работы металлоконструкций эстакады



Строительно-монтажные работы этажерки №1 установки CCR



Колонное оборудование установки CCR



Монтажные работы площадок обслуживания колонного оборудования



Строительные работы на эстакаде



Монтажные работы металлоконструкций установки PX



Монтажные работы площадок обслуживания



Установка площадок обслуживания

ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУ – БАСТЫ БАҒДАР



Кеңейтілген мәжілістердің бірінде ҚР Президенті Нұрсұлтан Назарбаев инновациялар енгізудің мемлекет үшін маңыздылығын атап өтіп, оны жалпыұлттық басымдық – болашаққа жол деп жариялаған болатын. 2012 жылдың 30 шілдесінде Қазақстан Үкіметі ҚР Президентінің «Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі инновациялық дамуының тұжырымдамасын бекіту туралы» Жарлығына қол қойды.

«ҚазМұнайГаз – өңдеу және маркетинг» АҚ компаниясы мұнай өңдеу зауыттарында инновациялар енгізу мәселелері сөз болған кеңейтілген мәжіліс өткізіп, нәтижесінде бірқатар құжаттар жасақталды. Бүгінде «ҚазМұнайГаз – өңдеу және маркетинг» АҚ-ының еншілес кәсіпорны Атырау мұнай өңдеу зауытында экологиялық талаптарға жауап беретін өнім шығару, мұнай өңдеу тереңдігін арттыру, өндіріс тиімділігін арттыру, шығынды оңтайландыру, энергия үнімдеу, қауіпсіздікті қамтамасыз етуді көздейтін технологиялық инновациялар енгізілуде.

Бензинді қосылыстардан бензолды ажыратып алу және параксилол алу үшін АМӨЗ-нда заманға сай техникалық база қалыптастыру мақсатындағы ароматикалық көмірсутектер шығару кешенінің құрылысы аяқтала келді. Зауытты қайта жаңғырту барысында қоршаған ортаға әсерді мейлінше азайту бағытындағы ең соңғы озық инженерлік шешімдер қарастырылған. Мұнда мұнайды сақтау және тасымалдау үшін герметикалық жабдықтар қолданумен қатар, ауа атмосфера-сына эмиссия кезінде зиянды компоненттерден жоғары деңгейде тазартуды көздейтін арнайы технологиялық түйіндер мен қондырғылар ұсынылады. Жоба жүзеге асырылғаннан соң жылына тазалық кепілдігі 99,9 пайыз болатын 133 мың тонна бензол және 496 мың тонна параксилол өндірілетін болады. Айта кетерлігі, ASTM стандартына сәйкес параксилолдың тазалығы 99,7 пайызға тең. Бұлар мұнай химиясы үшін шикізат болып саналатын қосылған құны жоғары өнімдер. Бензол полистирол өндірісіндегі негізгі шикізат, ал полистирол полиэтилентерефтал өндірісінде қолданылады. Осы өндіріс іске қосылса, Қазақстанда мұнай химиясы өндірісінің бірегей тізбегі қалыптасып, еліміз бұрынғыдай тек шикізатпен емес, дайын

өніммен шығатын болады.

АМӨЗ-нда мұнай өңдеу тереңдігін арттыру мақсатында «Мұнайды тереңдетіп өңдеу кешені құрылысы» инвестициялық жобасы іске асырылуда. Бұл үшін әлемдегі іргелі компаниялардың лицензиялар портфелі тандап алынды (француздық «Axens» компаниясы американдық «UOP» компаниясы). Бұл жоба бірден бірнеше мәселені оңтайлы шешпек. Бұл - зауыттың отындық өнімдерінің экологиялық сипаты жақсарту, бағалы мұнай шикізатын тиімді пайдалану, өндірістің экологиялық қауіпсіздігін арттыру. Кешен жылына 2 миллион 400 мың тонна шикізат өңдеуге есептелген. Мұнайды тереңдетіп өңдеу кешені тереңдігін 85 пайызға жеткізуге мүмкіндік береді. Жоғарыоктанды бензин өндірісі қазір жылына 600 мың тонна болса, болашақта бұл көрсеткішті 1 млн.743 мың тоннаға дейін жеткізуге мүмкіндік туады. Дизель отынының өндірісі жылына 1 млн. 400 мың тоннаға дейін артпақ.

Ең бастысы, мотор отындары К-5 экологиялық класына сәйкес келетін болады. Зауытта ірі инвестициялық жобалармен қатар қолданыстағы технологиялық қондырғыларды жаңарту мақсатындағы кең ауқымды бағдарламалар аяқтала келді. Мұнай коксын қыздырып шынықтыру қондырғысын

қайта жаңғырту жұмыстары жүргізілуде. Мақсат – қондырғы өнімділігін арттыру. Осы жоба жүзеге асқаннан соң түтін газдарын күл шаңы мен күкірт диоксидінен тазарту, телескопиялық жүйені енгізудің арқасында кокс шаңын болдырмау сынды іс-шаралардың арқасында қоршаған ортаға әсер азайтылмақ. Коксты шынықтырудың жаңа технологиясын енгізудің нәтижесінде өндіріске жұмсалатын энергетикалық шығын төмендемеқ.

Зауыттағы тұтынушыларды электрмен қамтамасыз ету сенімділігін арттыру және сыртқы көздерден алынатын электр энергиясын үнемдеу мақсатында Атырау МӨЗ жылу-электр орталығында №4 станциялық турбоагрегаты іске қосылды. Бұл зауытта шығарылатын өнімдердің өзіндік құнына әсер етеді. Осылайша сырттан алынатын электр энергиясына кететін шығын құны жылына 588 миллион теңгеге азайды. Сондай-ақ, жаңа турбоагрегатты орнату экологиялық заңнамаларға сәйкес орындалды.

Атырау МӨЗ-нда ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар жүргізіледі. Бұл жұмыстар қазақстандық, ресейлік және басқа да ғылыми-зерттеу институттарының қатысуымен жүреді. Жұмыстар екі негізгі бағытты қамтиды: технологиялық үдерістерді басқару жүйесін жетілдіру (модернизация), адами фактордың әсерін азайту мақсатында есеп-қисап жасау және мұнай, мұнай өнімдерін зерттеу, МӨЗ-н пайдалану кезіндегі жанама әсерлерді зерттеуге бағытталған ғылыми-техникалық жұмыстар. Қондырғылардың өнімділігін есептеуге арналған автоматты жүйе енгізу және технологиялық үдерістерді диспетчерлендіру технологиялық қондырғылардың ағымдағы теңгерімі жүйесін автоматтандыруға мүмкіндік беріп, адами фактордың қажеттілігін жойды. Сондай-ақ, кәсіпорында LIMS Зертханалық-Ақпараттық Жүйесі бағдарламасын енгізу бойынша жұмыстар атқарылып, персоналдар оқытылуда. Бұл сапаны бақылау үдерістерін басқару үшін қажет: сына-

ма алынғаннан кейін үлгіні тіркеуден бастап, сынама қорытындылары бойынша есептіліктерге дейін қамтылады. Бұған қоса, уақтылы өнім сапасын әсер ететін шешімдер қабылдауға қажетті ақпаратты жіберу, өңдеу және сараптау бойынша алуан түрлі функциялары бар.

«Атырау МӨЗ-нда 25 пайызға дейін химиялық тұрақтылығы жетілдірілген кокстеу бензинін қолдану арқылы өндіріске қосу мақсатында алынған автокөлік бензиндерін зерттеу» жұмыстарының маңызы зор. Бұл жұмыстар Атырау МӨЗ-нда АИ-80, Нормаль-80, АИ-92, Регуляр-92, Премиум-95 автокөлік бензиндерін өндіріске қою және қолдану Қазақстан Республикасының «Бензин, дизель отыны және қарамайға қойылатын талаптар» Техникалық регламентіне және Кедендік Одақтың «Автокөлік және авиациялық бензин, дизель және кеме отыны, реактивті қозғалтқыштарға арналған отындар мен қарамайға қойылатын талаптар» (ТР ТС 013/2011) Техникалық регламентіне сай 25 пайызға дейін химиялық тұрақтылығы жетілдірілген кокстеу бензинін қолдану атокөлік бензинін өндіріске шығару үшін қажетті.

Атырау МӨЗ-ндағы инновацияларды дамыту мақсатында жыл сайын рационализаторлық ұсыныстар байқауы ұйымдастырылып тұрады. 2010 жылдан бері техникалық кеңес мүшелерінің талқылауына 207 өнертапқыштық ұсыныс түскен. Байқау жүлдегерлері қаржылай сыйақымен ынталандырылады. Зауыттағы инновациялық даму жұмыстары күннен күнге қарқын алып келеді. Қызметкерлердің инновациялық ұсыныстар іздеу, жасақтау, ресімдеуге деген қызығушылықтары артқан. Бұрын рационализаторлық ұсыныстарды тек техникалық персоналдарғана ресімдейтін болса, бүгінде бұл жұмыстарға зауыттың барлық бөлімшелері қатысады. «АМӨЗ» ЖШС басшылығы рационализаторлық ұсыныстар мен инновациялық идеяларға қолдау көрсету және ынталандыру мәселесіне жете көңіл бөліп келеді.

НАШ ЮБИЛЯР

Ветерану завода Галине Петровне Шашиной исполняется 65 лет



Свой трудовой путь на нефтеперерабатывающем заводе Галина Петровна Шашина начала в семнадцать лет после окончания училища. Затем поступила во Всесоюзный заочный политехнический институт в г. Москве, и получила специальность инженера-химика-технолога. Галина Петровна тринадцать лет своей трудовой деятельности посвятила работе в ЦЗЛ. Вся дальнейшая трудовая биография была связана с техническим отделом. Вначале работала старшим инженером, затем старшим инженером-технологом и руководителем бюро по стандартизации, была и заместителем начальника технического отдела и заместителем начальника производственно-технического отдела по технологии, и исполняла обязанности главного технолога, затем вновь работала ведущим инженером-

технологом. Галина Петровна занималась организацией разработок и внедрением в производство новых технологий, разработкой мероприятий по созданию и освоению новой продукции на уровне отечественных и зарубежных образцов. Осуществляла руководство разработкой технической документации, вносила изменения в связи с корректировкой технологических процессов. Принимала активное участие в проведении экспериментальных работ по освоению новых технологических процессов и внедрению их в производство. Непосредственно Галина Петровна занималась разработкой и внедрением в производство реактивного топлива ТС-1, неэтилированных бензинов.

Галина Петровна Шашина была наставником для многих поколений технологов, и каждый ее ученик гордится,

что прошел подготовку у профессионального специалиста. Сильным качеством характера Галины Петровны была ее отзывчивость. Никогда она не ссылаясь на загруженность в работе и не говорила, что потом объяснит. Сразу же разъясняла, помогала и учила. Галина Петровна была предана и верна заводу. Каких только времен не переживал завод, но ни разу ей в голову не приходила мысль уйти с завода. Завод был для Галины Петровны судьбой и жизнью.

43-летний трудовой путь Галины Петровны отмечен высокими наградами. С 2010 года Галина Петровна находится на заслуженном отдыхе. Ее имя ассоциируется с профессионализмом и отзывчивостью.

Мы поздравляем Галину Петровну Шашину с 65-летием и желаем крепкого здоровья и долголетия!



БІЗДІҢ МЕРЕЙГЕР

МАФРУЗА МҰЛХАЙДАРҚЫЗЫ



Халқымыз әлімсақтан-ақ әйелзатының жасын жария етуді құп көрмеген. Алайда, жылдарға жастықтың жалауын жықтырмай, уақытты «еркіне» бағындыра білген апаларымызды көргенде, бұл қағиданы аттап өткіз келеді. Осындай жандардың бірі – қаңтардың 15-інде мерейлі 65 жасын атап өтетін зауыт зейнеткері Абулхатаева Мафруза Мұлхайдарқызы.

Мафруза Мұлхайдарқызы 1949 жылы байырғы Теңіз ауданында дүниеге келген. Гурьев политехникумын аяқтап, Гурьев мұнай өңдеу зауыты тауар – шикізат цехы операторының көмекшісі болып қабылданған қаршадай қыз алғырлығымен, ұйымдастырушылық қабілетімен көзге түседі. Кейін цех комсомолшылары оны өз көшбасшылары етіп таңдайды. Айтпақшы, Мафруза деген есім арабшадан аударғанда «таңдаулы» деген мағына береді екен. Кейіпкеріміз шынтуайтында да өз ортасының таңдаулысы болды. 1974 жылы «Ерен еңбегі үшін» медалімен марапатталып, коммунистік еңбек епкідісінің суреті облыстық газет беттерінде басылып, замандастарына үлгі болды.

«Білім алмай – болдым деме, еңбек етпей – толдым деме»

дейді халық мақалы. Осыны санасына түйіп өскен Мафруза Мұлхайдарқызы Мәскеу асып, әйгілі Губкин атындағы мұнай және газ өнеркәсібі институтына оқуға түседі. 1983 жылы қолына мұнай және газ өңдеудің химиялық технологиясы мамандығы бойынша инженер-технологтың дипломын алып, елге оралған Мафруза Абулхатаева сол жылы еңбек жолын зауыт диспетчері болып жалғайды. Бұл қызметін бес жыл абыроймен атқарып, кейін аз уақыт №4 цех операторы боп жұмыс жасайды. Кеңес Үкіметі ыдырап, Қазақстан өзін тәуелсіз мемлекет деп жариялап, өткен тарихы мен тіліне, діліне қайта бет бұра бастаған шақта Мафруза Мұлхайдарқызы қазақ тілінің аудармашысы болып ауысады. Бұл қызметте ол 1991-1995 жылдар аралығында еңбек етті. Кейін бірер жыл техникалық бөлімде техникалық ақпарат және рационализация жөніндегі инженер, жетекші инженер болып жұмыс жасады. 2000 жылдың желтоқсанында зауыт басшылығы Мафруза Абулхатаеваға жаңадан құрылған оқу бөлімін басқару ісін сеніп тапсырды. Ұзақ жылғы еңбек жолында жинақталған мол тәжірибе мен білімі оның жаңа қызметті жатсынуына жол бермеді. Керісінше,

өндірісте жинаған тәжірибесі бұл істі ұршықша үйіріп әкетуіне сеп болды. Ол мамандарды қайта даярлау ісіне бел шеше кірісіп, өзін шебер ұйымдастырушы, іскер әрі ізденімпаз басшы ретінде мойындата білді. Ресейдің іргелі оқу орындарымен келісім шарттар жасалып, зауыт мамандарының озық технологияларды игерулеріне зор мүмкіндіктер ашылды. Ұзақ жылғы нәтижелі еңбегі оны ұжымның құрметіне бөледі. Алғыс хат, Құрмет грамоталарымен марапатталып, 1997 жылы суреті зауытымыздың Құрмет тақтасынан орын алды. 2001 жылы «Байырғы қызметкер» деген құрметті атақ иеленсе, 2005 жылы Мафруза Мұлхайдарқызына «Зауыт зейнеткері» атағы берілді. Бүгінде Мафруза Мұлхайдарқызы құрметті зейнеткерлік демалыста. Талапшыл да өр мінезді Мафруза Мұлхайдарқызының еңбек жолын ізбасар іні-сіңлілері абыройлы жалғап келеді.

Мафруза Мұлхайдарқызын шын жүректен мерейлі жасымен құттықтай отырып, ұзақ өмір, көтеріңкі көңіл, болаттай берік денсаулық тілейміз! Шаңырағыңыздан береке арылмасын! Жаңа жылмен бірге жеткен жасыңыздың олжалары мол, нәсібесі зор болсын!

Поздравляем!

4 января Павел Кузьмич Сармин отметил 60-летний юбилей

Трудовой путь Павел Кузьмич Сармин начал в 1975 году в цехе №3, на установке каталитического риформинга (ЛГ) помощником оператора. После службы в рядах Советской Армии вернулся на завод, в тот же цех. За годы работы Павел Кузьмич прошел все этапы роста специалиста от помощника оператора до заместителя начальника цеха. Сегодня он является начальником установки каталитического риформинга Комплекса по производству ароматических углеводородов. Его имя дважды занесено в заводскую Книгу Почета. Он имеет звания: «Лучший начальник установки», «Лучший рационализатор», «Кадровый работник», «Ветеран труда». Вот с такими показателями он трудится на заводе почти уже 40 лет. Наряду с производственной деятельностью он принимает активное участие в общественной жизни коллектива. Павел Кузьмич силен аналитическим мышлением, эрудированностью и трудолюбием. Его профессионализм и настойчивость в достижении поставленных целей позволили достичь значительных успехов в трудовой деятельности. Своим трудом он вносит большой личный вклад в развитие Атырауского НПЗ.



Коллективы ППНГО и КПА искренне поздравляют Вас с 60-летием! За Ваши плечами значительные достижения и честный созидательный труд. Мы знаем Вас как высокоорганизованного и ответственного специалиста, хорошего товарища, требовательного и трудолюбивого человека, безгранично преданного своему делу. Желаем Вам крепкого здоровья и успехов в работе!

С почетом на заслуженный отдых!

Выражаем огромную благодарность за ваш добросовестный труд на благо нашего Атырауского нефтеперерабатывающего завода. В вашей жизни наступает новый период - вы уходите на заслуженный отдых. Пусть он будет легким и радостным!

От всей души желаем крепкого здоровья, долголетия и семейного благополучия!



Жас маман

КОМПЬЮТЕРДІҢ «ТІЛІН ТАПҚАН» ЖІГІТ



Айбар Жұмағалиев 1986 жылы Атырау қаласында дүниеге келген. Атырау облыстық Жолдасқали Досмұхамбетов атындағы лицейді ойдағыдай аяқтаған Айбардың таңдауы «Автоматты басқару жүйелері» мамандығына түседі.

жасап келемін. Жыл сайын қолданыстағы автоматты басқару жүйелері, ақпараттық бағдарламалар жаңартылып, жетілдіріліп тұрады. Бұл бізден де көп ізденісті, оқуды талап етеді. Біз осы талаптардан шығуға тырысамыз - дейді Айбар. Ұжымындағы татулықты да әңгіме арасында айтып өткен ол: -Менімен бірге еңбек ететін әріптестерімнің көбінің жастары өзіммен шамалас. Сондықтан да бір-бірімізбен жақсы түсінеміз. Әркез бір-бірімізге көмектесіп, үлгермей жатсақ, қол ұшын беріп, ұйымшылдықпен атқаруға тырысамыз, - деп жалғады әңгімесін.

Айбардың әкесі – құрылысшы, анасы – химия пәнінің мұғалімі. Өзінен кейінгі інісі мұнай өңдеу саласының маманы, ал қарындасы жоғары оқу орнында оқып жатыр. Айбардың өзі де бүгінде екі баланың әкесі. Ұлы Әмірхан мен қызы Дана зауыт балабақшасында тәрбиеленуде. Кейіпкеріміз бос уақытында бильярд ойнағанды жақсы көреді.

Айбардың бойындағы жақсы қасиеттердің бірі – қарапайымдылығы мен ақкөңілділігі. Бүгінде компьютерсіз іс біткен бе?! «Компьютер жұмыс жасамай тұр» деген тапсырысты ала салса, Айбар лезде ақауды анықтап, компьютерді қалыпқа келтіріп, олардың кедергісіз жұмыс жасауына жағдай жасауға тырысады. Әрине, компьютердің тілін тапқан жігітке мұның еш қиындығы жоқ.

Мектепте химия, география пәндерімен қатар математика мен информатиканың «жілігін шағып, майын ішетін» ол емтиханнан мүдірмей өтіп, Атырау мұнай және газ институтының мемлекеттік грантына ие болады. 2007 жылы еңбек жолын Атырау мұнай өңдеу зауытының №7 цехында бақылау-өлшеу аспаптары және автоматика слесарі болып бастайды. – Жоғары оқу орнында алған білімің өз алдында, өз мамандығыңның қыр-сырын әбден ұғыну үшін мол тәжірибе керек. Тәжірибе жағынан әріптесім Жаркен Хасановтың көмегі көп тиді. Кейін автоматты басқару жүйелері қызметіне инженер болып ауыстым. Бұл бағытта да Александр Языджи, Жәнібек Ізмұханов сынды тәжірибелі мамандардың жетекшілігімен жұмыс

ЗАВОД ГЛАЗАМИ НАШИХ ДЕТЕЙ



СПЕШИТЕ!



СПЕЦИАЛЬНАЯ АКЦИЯ ОТ КАЗКОМА ДЛЯ РАБОТНИКОВ АНПЗ!

Оплачивайте товары и услуги* зарплатной карточкой КАЗКОМа**
и получайте **+10% GO!бонусов** в подарок***!

* за исключением оплаты услуг КАЗКОМа и товаров/услуг в Интернете. Максимальная сумма покупки, на которую начисляются GO!бонусы – 50 000 тенге;
** GO!бонусы начисляются при проведении транзакции в любом POS-терминале на территории РК с использованием платежных карточек КАЗКОМа, выпущенных работникам АНПЗ;
*** подробные условия акции размещены на сайте www.kkb.kz

Call Center 585 257 и 586-055, 586-047



Лицензия Агентства РК по регулированию и надзору финансового рынка и финансовых организаций №48 от 27.12.07 г.

Интересные факты о мобильных телефонах



Вряд ли кто знал, такой любопытный факт, что прошло уже 105 лет с того дня, как появился первый мобильный телефон. Это случилось 20-21 марта. Точные данные обнаружить так и не удалось. Эти данные сходятся только в одном: некий Натан Стаблфилд в 1902 году 20 или же 21 марта находился на пароходе, который плыл по реке «Потомак» и с ним было его изобретение. Именно в то время он и продемонстрировал некий сеанс связи. Очевидно, что в то время такое изобретение по достоинству люди оценить не смогли. Некоторые из них были уверены в том, что это всего лишь трюк.

Лишь в 1947 году поступило предложение создания мобильного телефона. Его предложила компания Bell Laboratories.

Первый портативный сотовый телефон выпустили в 1983 году. Это был телефон Motorola DynaTAC 8000X. Первый звонок с этого сотового телефона был сделан изобретателем и сотрудником компании Мартином Купером. Он позволил своему конкуренту Джоэлю Эльгелю. Это случилось 3 апреля 1983 года. Этот телефон имел следующие размеры: 22.5x12.5x3.75 сантиметров, при этом вес его составлял 1.15 килограмма. У этой первой модели не было дисплея и на передней панели имелось 12 клавиш. На 10 клавишах были цифры, а две остальные были для отправки вызова и для его завершения. При этом портативный сотовый телефон не был оснащен никакими дополнительными функциями. Заряда хватало в режиме ожидания на восемь часов, а при разговоре – всего на один час. Однако, для того, чтобы полностью его

зарядить, требовалось не меньше, чем 10 часов. Возможность всегда оставаться на связи настолько стала привлекательной для потребителей, что в очередь на приобретение портативного мобильного телефона DynaTAC 8000x становились тысячами. Не пугала даже весьма внушительная цена: 3995 долларов.

Первый оператор сотовой связи появился в России на базе технологии NMT-450. Это произошло 9 сентября 1991 года. Оператор назывался ЗАО «Дельта Телеком». Эта компания всего за один год набрала около 10000 абонентов, не смотря на то, что одна минута разговора обходилась примерно в 1 доллар.

Benefon Beta – первый сотовый телефон со встроенными часами. Его выпустили в 1993 году.

Motorola StarTAC – телефон, который выпустили в 1996 году в форм-факторе раскладушка.

А вот первый коммуникатор произвели в 1996 году – Nokia Communicator. В него входило множество различных функций, в том числе и электронная почта, а так же факс.

Первый телефон с цветным экраном выпустили в 1997 году. Это был телефон Siemens S10.

А вот с сенсорным дисплеем первый телефон появился в 1998 году – Sharp PMC-1 Smart-phone.

Телефоны с Bluetooth знаменитая компания Ericsson выпустила в 2002 году.

Samsung V200 – первый сотовый телефон с встроенной цифровой камерой выпустили так же в 2002 году.

Мир интересных фактов

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Объявляется конкурсный отбор для участия в курсе TR-2-14 «Передовые технологии контроля в сфере переработки и сбыта нефти», проводимого компанией Japan Cooperation Center, Petroleum (JCCP, Япония):

К конкурсантам предъявляются следующие требования:

1. Уровень владения английским языком не ниже intermediate.
2. Наличие рекомендации аттестационных (оценочных) комиссий о профессиональном развитии/ зачислении в кадровый резерв.
3. Общий стаж работы по специальности не менее 5 лет, из которых не менее 2 последних лет – в группе компаний КМГ.

Заявки на участие в конкурсном отборе принимаются в отделе подготовки кадров в срок до 15 января 2014 года. Информация по тел. 59- 016.



Выражаем благодарность руководству и профкому ТОО «АНПЗ» за оказанную помощь в организации похорон
Берика Тасыровча Иралиева.

Семья Иралиевых

Коллектив цеха №4 выражает искреннее соболезнование родным и близким в связи с безвременной кончиной
Иралиева Берика Тасыровича

Коллектив ППНГО выражает соболезнование Енсегенову Самату, его родным в связи со смертью
брата

Коллектив ремонтно-механического цеха выражает искреннее соболезнование Тажикову Серику в связи со смертью
тёщи

Қазақ тілін үйренеміз

Сөйлем мүшелері (жалғасы)

Найдите второстепенные члены предложения.

Құралай Мәскеуден келді. Мәскеу қаласы – Ресейдің астанасы. Абайдың екі томдық кітабы жарық көрді. Мен бұл кітапты оқыдым. Халықаралық конференция Мәскеуде өтті. Ол кеше Қарағандыдан келді. Ол телефон арқылы сөйлесті. Саят бүгін ерте тұрды. Айгүлмен кітапханада кездестім. Талғат пен Ғалия театрға барды. Мынау – менің құрбым. Ақсақал, төрлетіңіз. Ақшаңызды санап алыңыз. Тырналар аспанда ұшып барады. Қазір қыс мезгілі. Қыс ерте түсті. Еркіннің шаңғысы бар. Ол шаңғысын аяғына киді. Аяғын ақырын басып төбеге көтерілді. Төбеден төмен қарай сырғанады.

Определите значение фразеологизмов.

Қара жерге отырғызу, қара қылды қақ жарған, қой үстіне бозторғай ұялаған заман, құтты орнына қондыру, қыпша бел найзаның ұшымен, білектің күшімен, нар тәуекел, маңдайға жазған, мінезі ауыр, сөзі мірдің оғындай, сөзін екі еткізбеді, сөзінің жаны бар, сөзімді жерге тастамады.

ҚҰРМАЛАС СӨЙЛЕМ СИНТАКСИСІ СИНТАКСИС СЛОЖНОГО ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Құрмалас сөйлем (сложное предложение) состоит из двух или нескольких простых предложений, которые соединяются между собой при помощи интонации и союзов.

1.Салалас құрмалас сөйлем (салқс) (сложносочиненные предложения (ссп) – состоят из независимых друг от друга предложений.

САЛАЛАС ҚҰРМАЛАС СӨЙЛЕМНІҢ ТҮРЛЕРІ МЕН ШЫЛАУЛАРЫ ВИДЫ СЛОЖНОСОЧИНЕННЫХ ПРЕДЛОЖЕНИЙ И ИХ СОЮЗЫ

Ыңғайлас салқс. – және, да(де) әрі. Мысалы: Аспанды бұлт басты да, жаңбыр жауды.

Қарсылықты салқс. – бірақ, әйтсе де. Мен ерте тұрдым, әйтсе де сабаққа кешіктім.

Себеп-салдар салқс. – себебі. Асан театрға бармады, себебі уақыты жоқ.

Талғаулы салқс. – не, немесе, я, әлде, болмаса, не болмаса.

Жазда Астанаға не мен барамын, не інім барады. Жаңбыр жауады, немесе қар жауады.

Кезектес салқс. – кейде, бірде, біресе. Бірде қатты сөйлейсің, бірде жай сөйлейсің. Кешке ол кітап оқиды, кейде теледидар көреді.

Іліктес салқс. – сонша, сондай, мынау. Ашуланғаны сонша, қызарып кетті. Сендерге айтарым мынау, жақсы оқыңдар.

Вместо точек вставьте пропущенные буквы. (әрі, да, және, сондықтан, себебі, сонша, не болмаса).

Айгүл биші ... әнші. Бүгін Асан ..., Асқар... келеміз деген. Майраның далаға шыққысы келмеді, ... далада жаңбыр жауып тұр. Көктем келді, ... құстар ұшып келді. Сәуленің ұялғаны..., ол қызарып кетті. Жылы киін, ... далада күн суық. Тоңып қаласың, ... тұмауратып қаласың.

Определите вид ссп, объясните способы их образования, переведите.

Көктем келді, күн жылынды, жер көгерді. Найзағай жарқылдады да, күн күркіреді. Жаңбыр сіркіреп жауды және артынша жел соқты. Бұл кетті, күн шықты. Жаңбыр басылды, бірақ жердің бәрі су. Далада күн суық, сондықтан Исламхан далаға шықпады.

Ғалия ағылшын тіліндегі кейбір сөздерді түсінбейді, әйтсе де ағылшынша ептеп біледі. Күні-түні қардың жауғаны сондай, келесі күні қатты аяз болды. Қазір сағат оннан бес минут кетті немесе онға бес минут қалды. Қанат ән айтады, әрі гитарада ойнайды, әрі волейбол ойнайды. Саматтың тісі ауырды, сондықтан тіс дәрігеріне барды.

ФРАЗЕОЛОГИЯЛЫҚ СӨЗДІК

Тәуекел қыл да, тас жұт – рискни, со-верши отчаянный поступок

Ұлытың ұлы күні – великий день народа – наурыз

Үріп ауызға салғандай – нежный, как пушинка, симпатичный, милый

Мақал

Халық – қатесіз сыншы. Народ – безошибочный судья.

Сөздік ұялу – стыдиться
серуен – прогулка
жай – тихо, медленно
ашулану – гнев, злиться
қызару – покраснеть
сіркіреу – моросить
артынша – вслед, затем
басылу – замолкать, затихнуть, перестать, издавать
дайындалу – готовится
ойнау – играть, сыграть

САБАҚТАС ҚҰРМАЛАС СӨЙЛЕМ (САБ.Қ.С.) СЛОЖНОПОДЧИНЕННЫЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ (СПП)

В сабақтас құрмалас сөйлем первое простое предложение бағыныңқы сөйлем по смыслу подчиняется второму простому предложению басыңқы сөйлем.

В казахском языке бағыныңқы сөйлем (придаточное предложение) всегда находится перед басыңқы сөйлем (главным предложением). Мысалы: Күн жылынып, қар еріді.

САБ.Қ.С. ТҮРЛЕРІ ЖӘНЕ ЖАСАЛУ ЖОЛДАРЫ ВИДЫ СПП И СПОСОБЫ ИХ ОБРАЗОВАНИЯ

Шартты бағыныңқылы сабақтас құрмалас сөйлем: -салсе, ме\бөлпе+ генде; ма\балпа+ ған-да: Мысалы: күн жылыса, жер көгерді. Сен келмегенде, әжем ренжитін еді.

Қимыл-сын бағыныңқылы саб.қ.с. : ып\іп,-п; -а\е; -атын\йтын+дай; -етін\йтін+дей. Мысалы: Жел күшейіп, ауа райы бұзылды.Үйге келе, сабағын орындады. Бәрі еститіндей, қатты сөйледі.

Мезгіл бағыныңқылы саб.қ.с.: ған\қан+да, ген\кен+де, ген\кен+ше, ған\қан+ша; ған\ген\қан\кен+кезде; ғалы\гелі, қалы\келі. Мысалы: Арнат Астанаға кеткенде, інім екі жаста еді. Анам келгенше, мен тамақ істедім. Саған сұрақ қойған кезде, ең болмаса жауап бер. Жаңа бастық келгелі, айлығымыз көбейді.

Қарсылықты бағыныңқылы саб.қ.с. : са\се+да\де; бола тұра, бол, тұра. Мысалы: Лекция басталса да, студенттер толық жиналған жоқ. Бұлт болғанмен, жаңбыр жауған жоқ. Күн салқын бола тұра, оқушылар тауға шықты.

Себеп бағыныңқылы саб.қ.с. : ған\қан+дықтан, -ген\кен+діктен; ған\ген\қан\кен + себепті. Мысалы: Күн суығандықтан, біз жылы киіндік. Көлік болмаған себепті, жұмысқа кешіктім.

Мақсат бағыныңқылы саб.қ.с. . –у үшін; повел.ф.глаг.+деп; Мысалы: Қазақ тілін білу үшін, көп оқу керек. Нан алайын деп, дүкенге бардым.

Объясните способы образования сабақтас құрмалас сөйлем.

Бұлт шықса, жаңбыр жауады. Кеше боран соқпағанда, мен бүгін келер едім. Аяз күшейіп, күн суыта бастады. Күз бола тұра, шыршалар ақша қарға оранды. Мерей келгенше, мен ас әзірлеп қойдым. Шымбұлаққа баратын болғандықтан, біз тау шаңғысын ала шықтық. Тау шаңғысымен сырғанау үшін, алдымен үйрену керек. Көктемде күн ұзарып, түн қысқарады. Ал күзде түн ұзарып, күн қысқарады.

Переведите сказку, найдите сложные предложения.

ТҮЛКІ МЕН ЕШКІ

Бір түлкі жүгіріп келе жатып, абайсызда терең орға түсіп кетіпті. Шыға алмай тұрғанда, су іздеп жүрген бір ешкі әлгі орға кез болып, түлкіні көреді.

- Ей, түлкі, бұл жерде не істеп жатырсың?- деп сұрайды.

- Ой, жаным жай тауып тұр. Қырда ыстықтан қатты шөлдеп

едім, ордың іші әрі салқын, әрі түбінде тұп-тұнық су да бар екен, -дейді. Мұны естіген ешкі "Мен де салқындайын әрі су ішейін" деген оймен орға секіріп түседі. Ал қу түлкі болса, қарғып ешкінің үстіне мінеді. Мүйізіне шығып ырғып өрге көтеріледі де, жөніне кетеді. "Өтірікке алданба, басың бәлеге душар болады" деген өсиет осыдан қалыпты.

СӨЗДІК

мүйіз – рога
қарғу, ырғу – прыгать, запрыгнуть
шөлдеу – жажда, хотеть пить
абайсызда – нечаянно, неожиданно
ор – канава, яма, ров

Хасанова А.А., қазақ тілі оқытушысы



Пресс-служба
Есенова Е.Ж. - руководитель службы
Калиева С. - редактор
Алекешова А. - специалист
Алтыбаев Е. - специалист

Еженедельная газета «НОВАТОР»
№1 от 10 января 2014 года
АДРЕС РЕДАКЦИИ: 060001, г.Атырау,
ТОО «АНПЗ», ул. 3.Кабдолова,1
тел.: 25-97-71, тел.факс: 25-96-75

Свидетельство №790
выдано 27 мая 1992 года
Министерством печати и
массовой информации
Республики Казахстан

Газета набрана и сверстана
в компьютерном отделе, отпечатана
в типографии ТОО «Атырау-Акпарат»
г.Атырау, ул.Молдағалиева 29А
Тел.: 45-86-60. Тираж 1200
Заказ №30

Поздравляем!

Коллектив ППНГО поздравляет ветеранов, пенсионеров завода, цеха с днем рождения:

НИТОЧКИНУ ЮЛИО ПАВЛОВНУ
с 89-летием



и
МАКАРОВА
ВАСИЛИЯ
АНАТОЛЬЕВИЧА
с 82-летием!!!

Желаем вам
счастливо жить,
Не болеть, не унывать,
Есть побольше, крепче спать,
Вот тогда-то неспроста
Проживете лет до ста!



Коллектив ППНГО поздравляет с днем рождения

Тайбекова Абзала Ердаулетовича,
Попова Константина Петровича,
Уталиева Кунтугана Кабделовича,
Жубаниязова Алимжана Адилевича,
Бисенова Нурбека Смагуловича,
Куанова Азамата Балтаевича!

Пусть эта замечательная дата
В душе оставит добрый след,
Желаем мы всего, чем жизнь богата:
Здоровья, счастья, мира, долгих лет.



Коллектив ремонтно-механического цеха поздравляет с днем рождения пенсионера
Тумина Владимира Николаевича!

Пусть будет добрым каждый час,
Прекрасным - настроение!
Пусть повторятся много раз
Счастливые мгновения!

Пусть дарит жизнь любовь и свет,
Надежду и везение!
Желаем счастья, долгих лет,
Удач и вдохновения!



С днем рождения Поздравляем
ИМАНГАЛИЕВУ АЙСУЛУ, АМАНОВУ КУЛЬШАТ!

Желаем быть всегда счастливой,
Доброй, милой, терпеливой.
Быть всегда немного новой,
Жизнерадостной, здоровой.
Быть подольше молодой
И не старится душой!
Коллектив ППНГО

Уважаемый **Павел Кузьмич!**
Коллектив КПА поздравляет Вас с 60-летием!

Поздравляем сильного мужчину.
Шестьдесят Вам? Да не может быть!
Не привыкли Вы наполовину
Делать дело, жить, любить, творить.

Молоды душой Вы и телом.
Много достижений впереди.
В будущее смотрите Вы смело,
Не свернете с верного пути.

Будьте счастливы, бодры, здоровы.
Заряжайте оптимизмом всех.
И не раз мы соберемся снова
Отмечать очередной успех!



Коллектив цеха №7 поздравляет
Пульникова Виталия Николаевича
Раннева Павла Юрьевича с днем рождения!

Настроенье пусть будет отличным,
А удача – попутчицей верной,
В самых крупных купюрах – наличность,
Счастье – в самых огромных размерах!

Кенжегулов Кайрат Саликаденович,
Феклистов Александр Александрович,
Куангалиев Нурболат Муратович,
Уразбаев Ахат Кайрбекович!

Коллектив КПА поздравляет вас с днем рождения!

Пусть радостных дней будет много,
Улыбка не сходит с лица.
И пусть будет светлой дорога,
А счастья не будет конца.
Желаем радости всегда
И настроенья бодрого,
Не знать печали никогда
И в жизни всего доброго.

Коллектив ППНГО поздравляет
с 50 – летием
ЕНСЕГЕНОВА САМАТА АМАНОВИЧА!

Дни проходят без оглядки
И сливаются в года.
Год прибавится к десятку
Это вовсе не беда.
Важно быть всегда здоровым
И не важно, сколько лет.
Мы желаем счастья много
И сердечный шлем привет.



Коллектив Ремонтно-механического цеха поздравляет с 30-летием

Айжанова Жанабая Асетовича,
с 45-летием
Чебатарева Ивана Владимировича!

Годы мчатся, жаль, конечно,
Не удержишь даже час.
Знаем: молодость не вечна,
Мы грустим о том подчас.

Сколько стукнуло - неважно,
И зачем года



считать?
В ногу с веком - вот что важно!
И в пути не отставать!
Пусть будет все, что в жизни
нужно,
Чем жизнь бывает хороша:
Любовь, здоровье, верность,
дружба
И вечно юная душа.



Коллектив заводоуправления поздравляет с днем рождения
Куртиеву Эсму Рустемовну, Чертихина Андрея Анатольевича,
Ушакову Татьяну Анатольевну, Джанзакову Кенже Исагалиевну,
Шынбаева Курмангазы Нуркуатовича, Джакумбаева Темирбулата
Тулбаевича, Курмашеву Гульшат Канатовну,
Туленову Оксану Дюсенгалиевну!

В чудесный, яркий праздник — день рождения!
Желаем счастья, новостей отличных,
Приятных впечатлений необычных!
Пусть окружают улыбки и внимание
И сбудутся все наши пожелания,
Чтоб жизнь для вас лишь радости дарила
И непременно всё в порядке было!

Коллектив ремонтно-механического цеха поздравляет с днем рождения

Евстифеева Николая Ивановича,
Яшкова Михаила Александровича,
Хаметова Талгата Бисембаевича,
Сатыбалдина Мухтара Утепкалиевича,
Обратнова Анатолия Юрьевича,
Топильского Александра Евгеньевича,
Бабашева Берика Жаксылыкулы,
Барсукова Дмитрия Владимировича!

Поздравляем с днем рожденья
И желаем наслажденья
Чтобы счастье не кончалось
Чтобы радость продолжалась
Чтоб вокруг было веселье
Поздравляем с днем рожденья.